

هفته معرفی مشاغل کرامی باد

هفته معرفی مشاغل، که هر ساله در هفته اول اردیبهشت ماه در مدارس برگزار می گردد، فرصت مغتنمی است تا دانش آموزان دوره های مختلف تحصیلی با مشاغل گوناگون و لزوم آنها در جامعه آشنا شوند. آشنایی با مشاغل مختلف این امکان را به دانش آموزان می دهد تا متناسب با استعداد، توانایی، رغبت، هوش و علائق خود نسبت به انتخاب رشته تحصیلی مناسب که منجر به انتخاب شغل مورد علاقه آنها می شود، اقدام نمایند.

تعریف شغل

شغل از نظر لغوی، به معنای به کار واداشتن کسی و آن چه مایه مشغولیت می باشد، است. از طریق اشتغال، فرد فعالانه در جریان تولید و خدمات مشارکت می کند و پاداشی نقدی یا جنسی دریافت می دارد. کار و شغل، فعالیت بدنی یا فکری در راه تولید و خدمت است. بنابراین، در تعریف شغل می توان گفت: شغل، یعنی کاری که فرد، مشغول به انجام آن است و به وسیله آن، هم انجام وظیفه می کند و هم امرار معاش می نماید.

همه در کارند

با اندکی توجه به کل نظام هستی، در می یابیم که تمام موجودات، از مادی گرفته تا عالم فرشتگان، برای رسیدن به اهداف خاص خود، در حال تلاش و پویایی اند. حتی خداوند هستی بخش، همواره در حال حیات آفرینی و هدایت و پرورش موجودات هستی است و عبارتی دیگر و زیباتر به فرموده امام خمینی رحمه الله «حق تعالی مبدأ کارگری است و [خود] کارگر است». حال که همه در کارند، شایسته نیست انسان در تکاپوی اهداف کمال بخش خود نباشد. سکون و درجا زدن، با شأن و منزلت و برنامه ای که خداوند برای انسان و تکامل او طراحی کرده، ناسازگار است. بنابراین، بر انسان لازم است با بهره گیری از نیروی عقل و

تدبیر که از خالق مهربان خود دریافت کرده، به استخدام متعهدانه از طبیعت پردازد و شرایط لازم برای طی مراحل کمال را برای خود رقم زند.

جایگاه کار در اسلام

در فرهنگ حیات بخش اسلام، کار یا شغل وسیله ای است برای کسب روزی حلال، خدمت به مردمان، جلب رضایت پروردگار و نزدیک شدن به خدا. ارزش انسان در اسلام، به چگونگی و اندازه کار اوست.

این آیات انبوه، از سوپوی انسان را به تلاش مستمر و خستگی ناپذیر تشویق می کند و از سوی دیگر، او را از کسالت و سستی و کم کاری یا غوطه ور شدن در کارهای زشت و ظالمانه در قلمرو اقتصادی باز می دارد.

قرآن کریم همان گونه که کتاب دانش و خرد، آگاهی و ایمان، برابری و آزادی و عدالت است، کتاب کار و تلاش همیشگی و عمل شایسته و سازنده و عادلانه در کنار باور عمیق و ایمان همه جانبه و واقعی نیز می باشد، تا بر همگان روشن سازد که هم رسیدن به مواهب مادی و دنیوی در گرو کار و تلاش پی گیر و صادقانه است، و هم دست یابی به سعادت و رستگاری آخرت و بهشت پر نعمت و زیبای خدا.

در قرآن کریم، بیش از ۵۵۰ آیه در قالب ها و چهره های گوناگون درباره کار و کوشش آمده است.

ترازوی سعی

قرآن کریم در انگیزش انسان به کار و کوشش روشننگری می کند و معتقد است که با وجود تفاوت سلیقه ها، استعدادها، توانمندی ها و موهبت های خدادادی انسان ها، باز هم پایه و اساس هر رشد و اوج و پیروزی در دنیا و آخرت، کار و کوشش است و می فرماید: «برای انسان بهره ای جز سعی و کوشش او نیست». کار، مناسب ترین بسترها را در زمینه سعادت دنیوی و اخروی انسان فراهم می آورد؛ از این رو یک کار دنیوی ساده، بالاترین درجات را در جهان آخرت به دنبال خود دارد. رسول اکرم صلی الله علیه و آله می فرماید: «کسی که برای تأمین مخارج زندگی خانواده اش از راه حلال می کوشد، همانند مجاهد در راه خداست.»

بی شغل ها از دین خود مایه می گذارند

در منابع روایی اسلام آمده که هرگاه رسول خدا صلی الله علیه و آله به شخصی برمی خوردند و آن شخص در نظر آن حضرت بزرگ جلوه می کرد، می فرمود: آیا این شخص حرفه و صنعتی دارد، که به وسیله آن امور زندگی اش را اداره کند. اگر می گفتند صنعت و شغلی ندارد، می فرمود: این مرد در نظر من اهمیتی ندارد و از چشم من افتاد. می پرسیدند: چرا یا رسول الله؟ می فرمود: «زیرا، مؤمن زمانی که کار و درآمدی نداشته باشد، از دینش مایه می گذارد تا زندگی را ادامه دهد». آن حضرت، به کرامت آدمی و عزت نفس او بسیار اهتمام داشت و می فرمود: «هر که از دست رنج خود روزی بخورد، خداوند نظر رحمت خویش را به او خواهد داشت.»

ضرورت انتخاب شغل

انتخاب شغل و کار مناسب، از ابتدایی ترین و ضروری ترین مسائلی است که همواره با زندگی نوع بشر همراه بوده و قسمت مهمی از حیات او را تشکیل می داده است. شخصیت و منزلت فردی و اجتماعی انسان، در گرو کار و فعالیت همیشگی است تا دست نیاز پیش دیگران دراز نکند و بتواند عزت نفس خود را حفظ، و استعدادهای خود را شکوفا کند. انسانی که سربار دیگران باشد و از حاصل کار آن ها تغذیه کند، یک زندگی انگل وار خواهد داشت. روشن است که دین و دنیای افراد بی شغل، در معرض خطر قرار دارد.

ضرورت مشاوره شغلی

انتخاب شغل، مسأله ساده ای نیست و برخی از جوانان به دلیل نداشتن تجربه کافی در برخورد با جمع و عدم مهارت، اغلب در انتخاب شغل، دچار اشکال و سردرگمی می شوند؛ زیرا: شرایط انتخاب تمام شغل ها یکسان نیست و عوامل اجتماعی و فرهنگی در انتخاب شغل مؤثرند. نیز همه شغل ها از درآمد و منزلت اجتماعی یکسانی برخوردار نیستند و بازار کار در انتخاب شغل، نقش مهمی دارد. در آموزه های دینی هم، مشورت جایگاه ویژه ای دارد. امام علی علیه السلام در این باره می فرماید: «پیش از آن که درباره کاری تصمیم بگیری، مشورت نما و قبل از این که وارد حوزه عمل شوی، فکر و اندیشه کن.»

از دیدگاه امام علی علیه السلام، لزوم مشاوره با اهل فن چنین بیان شده است: «شایسته مرد عاقل آن است که نظر خردمندان را بر اندیشه خود بیفزاید و دانش خویش را با علم دانشمندان پیوند دهد». هم چنین آن حضرت درباره جایگاه مشاوره چنین می فرماید: «هیچ پشتیبانی چون مشورت نیست.»

آموزش شغلی مناسب

آموزش مهارت های شغلی، باید با استعدادهای فرد مناسب باشد؛ چنان که ابوعلی سینا گفته است: هر شخصی پس از آموختن قرآن و پایه های آغازین زبان، باید مطابق استعدادش آموزش یابد. او باید در پی پیشه و فنی برود که طبعاً در خور آن است و نباید از آرزوها و هوس هایش پیروی کند. هم چنین به نظرخواجه نصیرالدین طوسی، هدایت شغلی و آموزش هر فرد باید بر اساس استعداد و توان او انجام گیرد تا موجبات موفقیت او در زندگی آینده اش فراهم شود.

یکی از سنت های خیلی خوب گذشته که امروزه تا حدودی کم رنگ شده، این بود که اجداد و پدران، شغل های خود را به فرزندان می آموختند و بدین وسیله، باهزینه اندکی مهارت های مهم شغلی به فرزند منتقل می شد. این امر از جهات متعددی سودمند است و می تواند گوشه ای از مشکلات بیکاری را در جامعه امروزی حل کند.